

De Phalanx

🏢 Organisatie

Ulrike Burki (2023, herwerking), Bart Crombez (1998)

De Phalanx was een Brusselse uitgeverij en boekhandel die aan het einde van de jaren 1930 werd opgericht door Julien Bernaerts en Hildegard Guembel. Tijdens de bezetting bekende De Phalanx zich openlijk tot de collaboratie.

Alternatieve naam

Uitgeverij De Phalanx

Oprichting

1934

Stopzetting

1944

🕒 Leestijd: 2 minuten

In 1934 richtten **Julien Bernaerts**, journalist bij *Matin d'Anvers*, en zijn echtgenote, de Duitse Hildegard Guembel, een boekhandel annex uitgeverij op in Brussel. Aanvankelijk legde De Phalanx zich vooral toe op Franstalige toneelstukken en prozateksten die onder de naam *Editions de La Phalange* verschenen. Vanaf 1937 begonnen Bernaerts en Guembel ook Duitse literatuur te verspreiden onder de imprint De Phalanx. Hierbij zouden ze financiële steun ontvangen hebben van het Duitse Propagandaministerium. Vanaf 1938 werd ook Nederlandstalige literatuur in het fonds opgenomen onder de dubbele imprint Bernaerts en De Phalanx. Onder de eerste Nederlandstalige uitgaven vinden we werk terug van de latere DeVlag-medewerker Fred Germonprez (*Kinderen van de zee*, 1938) en van de "Dietse nationaalsolidarist" Wies Moens (*De dooden leven*, 1938).

In mei 1940 werd Bernaerts vanwege zijn activiteiten als uitgever gearresteerd en naar Zuid-Frankrijk gevoerd (Spooktreinen). Gedurende de bezetting bleef De Phalanx werk van Duitse auteurs en collaboratiegezinde Vlamingen uitgeven en verkopen. Er verscheen ook meer openlijk propagandamateriaal en in het Franstalige fonds verscheen in 1941 een heruitgave van het antisemitische werk *Synthèse de l'antisémitisme* van Edmond Picard. Na de echtscheiding tussen Guembel en Bernaerts in 1942, zette Guembel de boekhandel van De Phalanx verder, terwijl Bernaerts het beheer over de uitgeverij kreeg. In 1943 werd Bernaerts directeur van de grotere SS-uitgeverij De Burcht, een functie die hij nog enkele jaren combineerde met zijn leiderschap bij De Phalanx.

Na de oorlog vluchtte Bernaerts naar Duitsland en daarna werd hij door de Oorlogsraad veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf. Bovenop die gevangenisstraf werd Bernaerts het recht ontnomen om in de toekomst nog actief te zijn in het boekbedrijf. Met het wegvallen van Bernaerts sloot ook uitgeverij De Phalanx definitief de deuren.

Literatuur

- M.B. Fincoeur, *Julien Bernaerts, uitgever. De Burcht, Deutscher Verlag – Die Osterlingen, De Phalanx en La Phalange*, in: H. Renders, L. Kuitert en E. Bruinsma (red.), *Inktpatronen. De Tweede Wereldoorlog en het boekbedrijf in Nederland en Vlaanderen*, 2006, pp. 236-250.
- H. Renders, L. Kuitert en E. Bruinsma (red.), *Inktpatronen: de Tweede Wereldoorlog en het boekbedrijf in Nederland en Vlaanderen*, 2006.
- L. Simons, *Het boek in Vlaanderen sinds 1800. Een cultuurgeschiedenis*, 2013.